

Baharın Mecidiyeköyü'nde Yaşandığı Yıllar Mahmut Yesari'nin Romanlarında İstanbul

Yazar

Dr. Semih ZEKA

ISBN: 978-605-2233-96-2

1. Baskı

Ekim, 2020 / Ankara

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 362

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
GİRİŞ.....	9

1. BÖLÜM

İSTANBUL'UN YERLEŞİM YERLERİ

1.1. Mecidiyeköy.....	17
1.2. Bebek.....	23
1.3. Beyoğlu.....	30
1.4. Yakacık-Soğanlık.....	40
1.5. Şişli.....	45
1.6. Galata.....	50
1.7. Kadıköy.....	53
1.8. Maslak.....	57
1.9. Laleli.....	59
1.10. Adalar.....	62
1.11. Sirkeci.....	64
1.12. Erenköy.....	67
1.13. Topkapı.....	69
1.14. Büyükdere.....	71
1.15. Suadiye.....	72
1.16. Arnavutköy.....	75
1.17. Fatih.....	76
1.18. Mahmutpaşa.....	78
1.19. Bostancı.....	79
1.20. Nişantaşı.....	80
1.21. Diğer Yerleşim Yerleri.....	82

2. BÖLÜM

İSTANBUL'DA TOPLUMSAL YAŞAM

2.1. İnsani İlişkiler.....	105
2.2. Gayrimüslimler.....	122
2.3. Hane Yaşamı ve Tefrişatı.....	143
2.4. İstanbul'da Yaşamak.....	152
2.5. Eskinin Yedigârları: Kalfalar.....	159
2.6. Suçlular ve Cezaevi.....	163
2.7. Fuhuş.....	166
2.8. Birinci Dünya Savaşı ve İstanbul.....	169
2.9. İstanbul'da Kurumlar.....	178
2.10. İstanbul Yangınları.....	180
2.11. Batıl İnanç.....	183
2.12. Oteller ve Pansiyonlar.....	184
4 2.13. Çocuk Oyunları.....	187
2.14. Mezarlık.....	189
2.15. Mısır Çarşısı.....	191
2.16. Yemek.....	193
2.17. Eğitim.....	195
2.18. Sağlık.....	205
2.18.1. Sağlık Kurumları.....	205
2.18.2. Sağlığa Zararlı Maddeler.....	216
2.19. İstanbul'da Ulaşım.....	226
2.19.1. Karayolu ve Demiryolu.....	226
2.19.2. Karayolu, Demiryolu ve Denizyolunun Birlikte Kullanımı.....	241
2.20. Haberleşme.....	246
2.21. Meslekler.....	254
2.21.1. Güvenlik Mensubu.....	254
2.21.2. Kapıcı.....	261
2.21.3. Muhtar.....	263

2.21.4. Belediye Çavuşu.....	264
2.21.5. Saka.....	265
2.21.6. Esnaf.....	267
2.21.7. Sokak Satıcısı ve Zabıta.....	275
2.21.8. Hamal.....	278
2.21.9. Kâtip.....	279
2.21.10. Diğer Meslekler.....	279

3. BÖLÜM EĞLENCE

3.1. Kahvehane.....	304
3.2. Meyhane.....	307
3.3. Gazino.....	310
3.4. Birahane.....	315
3.5. Pastane.....	316
3.6. Sinema.....	318
3.7. Balo.....	327
3.8. Dans.....	331
3.9. Kumar.....	333
3.10. Bahçe.....	340
3.11. Plaj/Altinkum Plajı.....	343
3.12. Diğerleri.....	343

4. BÖLÜM GİYİM-AKSESUAR

4.1. Kadın Giyimi ve Aksesuarları.....	359
4.2. Kadın Saçı ve Kadın Saçında Kullanılan Takılar.....	375
4.3. Erkek Giyimi.....	377
SONUÇ.....	381
KAYNAKLAR.....	391

ÖNSÖZ

İstanbul, tarihin her devrinde siyasi, sosyal, ekonomik, dini, askeri ve kültürel merkez olmuş bir şehirdir. 1453 yılında fethi ile İstanbul, Türk-İslam medeniyetinin önemli şehirleri arasına girer; üç kıtada hüküm süren Osmanlı Devleti'nin aynası olur. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve Ankara'nın başkent olmasıyla siyasi ağırlığını kaybetmiş olsa da hayatın pek çok alanında merkez olma vasfını devam ettirir.

İstanbul, edebi faaliyetlerin merkezi olduğu gibi edebi eserlerin konusu ve mekânı olarak da ön plana çıkar. Üzerine on iki şehrengizin yazıldığı İstanbul, Klasik Türk Edebiyatı alanında eğlence hayatından, doğal güzelliklerine, ticaretinden insanlarına kadar geniş bir yelpazede ele alınır. Türk Halk Edebiyatı alanında İstanbul, menkıbelerde, halk hikâyelerinde, masallarda, ninnilerde vs. kendine yer bulur. Yeni Türk Edebiyatı alanında ise İstanbul, 19. yüzyılın ikinci yarısından günümüze dek pek çok edebi türde gerek konu gerekse mekân olarak şair ve yazarların kaleminden yansır.

İstanbul'u romanlarına yansıtan yazarlarımızdan biri de Mahmut Yesari'dir. Roman yazımında gözlemin önemini vurgulayan Yesari, romanlarında anlatılan gerçek ile yaşanan gerçek arasındaki uyumu önemser. O, romana yansıtılan mekânın da mutlak surette yazar tarafından görülmesi gerektiğini belirtir. Yesari, mekân olarak seçtiği İstanbul'u da bu anlayışla romanlarına dâhil eder. Bu nedenle 1895-1945 yılları arasında yaşamış Mahmut

Yesari'nin romanları, okura, İstanbul'un 20. yüzyılın yaklaşık ilk yarısına ait özelliklerini görebilme imkânı verir.

Mahmut Yesari'nin romanlarında İstanbul'a dair unsurları belirlemeyi amaçladığımız bu çalışma İstanbul'un tarihi ve edebi önemi ile Mahmut Yesari'nin hayatının ve edebi anlayışının anlatıldığı giriş dışında dört bölümden oluşur. Birinci bölümde İstanbul'un yerleşim yerleri, ikinci bölümde İstanbul'un toplumsal yaşamı, üçüncü bölümde İstanbul'un eğlence yaşamı, dördüncü bölümde İstanbul'da yaşayan kadın ve erkeklerin giyim tercihleri Yesari'nin romanları bağlamında ele alınmıştır. Ulaşılan bulgular çalışmayı kapsayıcı şekilde sonuç bölümünde belirtilmiştir. Kaynakça bölümünde ise çalışmamızda kullandığımız eserler verilmiştir. Bu kaynaklardan yapılan doğrudan alıntılar ise özgün halleriyle-yazım ve noktalama yanlışlarına müdahale edilmeden-çalışmamıza dâhil edilmiştir.

Çalışmam süresince desteğini ve anlayışını benden esirgemeyen eşim Gülay ZEKA'ya teşekkür ederim.

Semih ZEKA
Kayseri/2020